

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Η νόνα Χελώνα και η αρχαία κρυψώνα

Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου

Εικονογράφηση: Γιώργος Σγουρός |

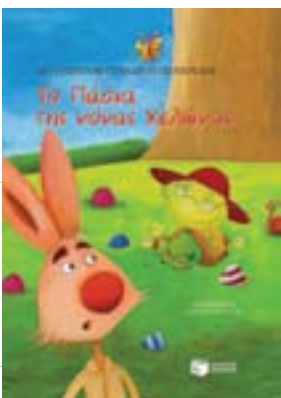
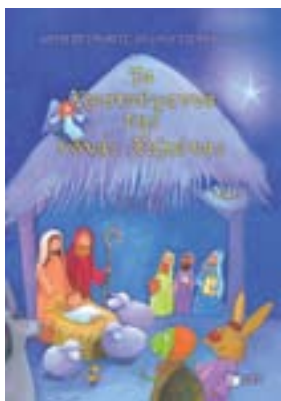
Δραστηριότητες για τις τάξεις: Γ' Δ' Ε' ΣΤ'

Δέκα εγγόνια έχει η νόνα Χελώνα και τους λέει κάθε βράδυ ένα σωρό ιστορίες, κάθε μέρα τους μιλάει για του κόσμου τα παράξενα. Ποτέ ωστόσο δεν τους είχε πει ότι υπάρχει κάτι τόσο θαυμαστό σαν το στολίδι που τους έδειξε ο ασβός. Ο φίλος του ο τυφλοπόντικας του το είχε δώσει. Σκάβοντας βαθιά στο χώμα να βρει τροφή για τα λαίμαργα παιδιά του, είχε ανακαλύψει ένα σωρό «στολίδια» στρογγυλά, που άστραφταν σαν έβγαιναν στο φως, Ήταν από ασήμι! Σ' ένα σπασμένο αρχαίο πιθάρι θαμμένο μες το χώμα τα είχε βρει. Και τα έδινε ένα ένα σε όποιον τον βοηθούσε να χορτάσει τα φαγούδικα μωρά του. Αρχαία νομίσματα είπε η νόνα η Χελώνα πως ήταν τα στολίδια εκείνα! Και είχε πολλά ακόμα ο τυφλοπόντικας, μες στην αρχαία κρυψώνα!

Άρχισαν λοιπόν τα χελωνάκια μαζί με τη γιαγιά τους να του πηγαίνουν κάθε βράδυ τροφή για τα μωρά του. Κι απέκτησαν σιγά σιγά έναν θησαυρό! Είχαν δικά τους τώρα είκοσι πέντε θαυμαστά αρχαία νομίσματα - συν ένα που είχε πάρει ο ασβός, είκοσι έξι! Όλα είχαν επάνω χαραγμένες εικόνες από ζώα, μεγάλα και μικρά, πραγματικά ή μυθικά, άγρια και ήμερα, μα και θαλασσινά, έντομα και πουλιά! Κίνδυνος ήταν όμως κάποια μέρα να τα χάσουν, ή να έρθουν κλέφτες και να τους τα πάρουν!

Είπε τότε η κουκουβάγια η σοφή τι ήταν το καλύτερο: Να τα δώσουν όλα σ' έναν αρχαιολόγο, που έκανε ανασκαφές με τους βοηθούς του εκεί πιο κάτω. Πώς και ποιος να του μιλούσε όμως για τα πολύτιμα νομίσματα; Πώς να του δώσουνε να καταλάβει τι συμβαίνει; Προσπάθησε μια μέρα να συνεννοηθεί μαζί του ο παπαγάλος, μα τα έκανε σαλάτα. Προσπάθησε και η κίτσα να βοηθήσει και την είπαν κλέφτρα! Καβγάς μεγάλος άναψε στο τέλος. Από φίλοι, παραλίγο εχθροί να γίνουν ο ασβός και ο λαγός, ο παπαγάλος και η κίτσα. Και λίγο έλειψε να σκορπιστούνε τα νομίσματα, μα και να μείνουνε για πάντα μες το χώμα τα υπόλοιπα που είχε βρει ο τυφλοπόντικας, ώσπου τα ζώα του δάσους να μονοιάσουν και να κάνουν το σωστό.

Τα κατάφεραν στο τέλος, παρά τις δυσκολίες και τις περιπέτειες. Πώς έγινε; Ζήτησαν τη βοήθεια της πρόθυμης κοπέλας που βοηθούσε τον αρχαιολόγο, αλλά πιο πολύ της άρεσε να γράφει παραμύθια! Και σαν παραμυθού που ήταν, καταλάβαινε τι λένε μεταξύ τους όλα τα ζωντανά: ζώα μεγάλα και μικρά, τα έντομα και τα πουλιά, τα ερπετά και τα θαλασσινά, ακόμα και τα δέντρα, τα λουλούδια κι όλα τα φυτά!

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Βρήκαν λοιπόν τ' αρχαία νομίσματα τη θέση που τους άξιζε: Τοποθετήθηκαν με τάξη στο μουσείο που το λένε νομισματικό, σε πτέρυγα ειδική! Κι άρχισε να πηγαίνει κόσμος πολύς να τα θαυμάσει, που όλα είχαν επάνω χαραγμένες εικόνες από ζώα, μεγάλα και μικρά, πραγματικά ή μυθικά, άγρια και ήμερα, μα και θαλασσινά, έντομα και πουλιά!

Κι έζησαν οι άνθρωποι καλά, μα πιο καλά του δάσους τα ζωάκια, που δίκαια καμάρωναν για το κατόρθωμά τους!

Για εκπαιδευτικούς και γονείς:

Το βιβλίο της Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου *Η νόνα Χελώνα και η αρχαία κρυψώνα* περιγράφει με ποιο τρόπο βοήθησε η νόνα Χελώνα μαζί με τα ζώα του δάσους τους αρχαιολόγους να ανακαλύψουν αρχαία νομίσματα.

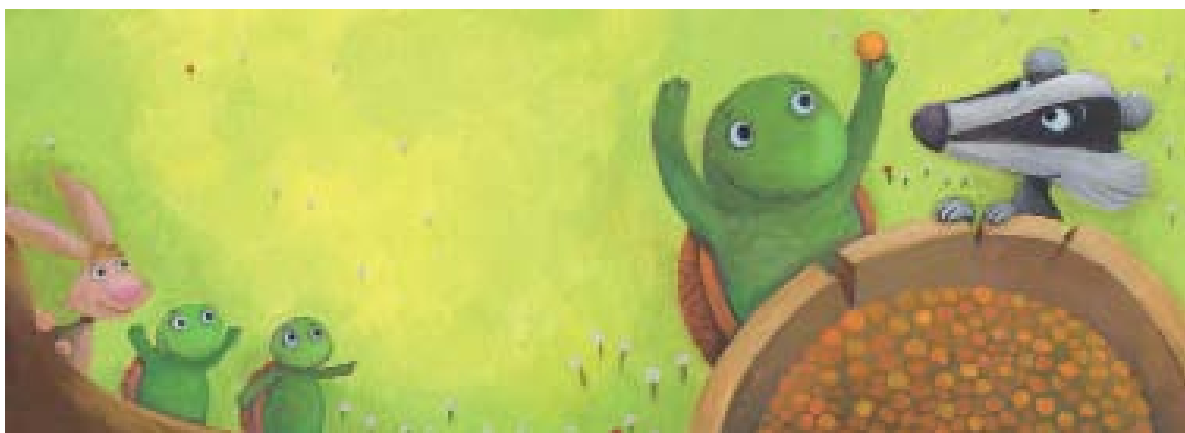
Οι μικροί αναγνώστες διαβάζοντας τις σελίδες του βιβλίου:

- συνειδητοποιούν τη μεγάλη αξία που έχει η κοινωνική συλλογικότητα.
- ανακαλύπτουν την ιστορική και πολιτιστική αξία που έχουν τα αρχαία νομίσματα και κατ' επέκταση η ιστορία και ο πολιτισμός.

Παράλληλα ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιώντας δημιουργικά στην τάξη το βιβλίο μπορεί να προσεγγίσει διδακτικά αντικείμενα όπως:

- Γλώσσα
- Μαθηματικά
- Μελέτη Περιβάλλοντος
- Αισθητική Αγωγή

Παρακάτω προτείνονται ενδεικτικές δραστηριότητες για καθένα από τα παραπάνω αντικείμενα.

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη νόνα Χελώνα:

>> ΣΥΖΗΤΗΣΗ

- 1 Τι είναι το νόμισμα; Σε τι μας χρησιμεύει;
Ιδέα: Διαβάζουμε το **λήμμα** στην εγκυκλοπαίδεια Πατάκης – Oxford.
- 2 Πώς γινόντουσαν οι συναλλαγές πριν τα νομίσματα;
Ιδέα: Προσπαθούν οι μαθητές, με τα αντικείμενα που έχουν στις σχολικές τσάντες, να συμφωνήσουν σε ισοτιμίες. Μια μολυβοθήκη έχει ίση αξία με πέντε μολύβια. Ένα βιβλίο έχει ίση αξία με δύο τετράδια.
- 3 Πώς κατασκευάζονταν τα νομίσματα στην αρχαία Ελλάδα;
Ιδέα: Κάνουμε ηλεκτρονική επίσκεψη στη σελίδα της Αργολικής Αρχαιακής Βιβλιοθήκης Ιστορίας και Πολιτισμού. «Το νόμισμα στην αρχαία Ελλάδα» www.argolikivivliothiki.gr
- 4 Παρακινούμε τους μαθητές να παρατηρήσουν τα νομίσματα από το βιβλίο στις σελίδες 96 και 97.
Συζητάμε με τους μαθητές:
  - Γιατί διάλεξαν αυτά τα σύμβολα στην αρχαία Ελλάδα;
  - **Διαλέγουμε** τα νομίσματα που μας αρέσουν πιο πολύ και συζητάμε για τα ζώα που έχουν χαραγμένα πάνω τους (πού ζουν, τι τρώνε κλπ.)
- 5 Ο δάσκαλος δείχνει στους μαθητές σύγχρονα χαρτονομίσματα.
Ποια σύμβολα και ποιες προσωπικότητες βλέπετε στα νομίσματα που χρησιμοποιούμε στις μέρες μας;

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη νόνα Χελώνα:

>> ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΡΟΛΩΝ

- 1** Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες ρόλων επιλέγοντας ήρωες του βιβλίου (χελώνες, ασβόι, λαγοί, κουκουβάγιες, παπαγάλοι, κίτσες, τυφλοπόντικες).
Η κάθε ομάδα δείχνει με κίνηση και λόγο πώς βρέθηκαν τα νομίσματα.

Ιδέα: Μπορείτε να παρακολουθήσετε με τους μαθητές σας μικρά βίντεο με τα ζώα που επιλέγουν να μιμηθούν στο www.youtube.com

- 2** Τα παιδιά χωρίζονται σε διαφορετικές ομάδες αρχαιολόγων. Η κάθε ομάδα δείχνει ποιο είναι το εύρημα που ανακαλύπτει μέσα από μία σειρά καρτών που τους δίνει ο δάσκαλος, π.χ. άγαλμα, νόμισμα, αγγείο.

Ιδέα: Διαβάζουμε το λήμμα «αρχαιολογία» στην εγκυκλοπαίδεια Πατάκης - Oxford / συζητάμε τι βρίσκουν συνήθως οι αρχαιολόγοι και δείχνουμε στα παιδιά φωτογραφίες από αρχαιολογικές σκαπάνες.

- 3** Επισκεπτόμαστε το Νομισματικό Μουσείο.
Τα παιδιά επιλέγουν ρόλους όπως φύλακας, αρχαιολόγος, δάσκαλος, δήμαρχος, επισκέπτης, ξεναγός κ.ά. και καλούνται να αυτοσχεδιάσουν πάνω σε μικρά σενάρια που τους δίνουμε.
π.χ. *Χάθηκε ένα έκθεμα του μουσείου και ο φύλακας λύνει το μυστήριο, ο δάσκαλος εξηγεί στα παιδιά τι βλέπουν στις προθήκες κλπ.*

Ιδέες:

- Επισκεπτόμαστε τη σελίδα του Νομισματικού Μουσείου: www.enma.gr
- Βλέπουμε σε τρισδιάστατη αναπαράσταση τα εκθέματα: www.enma.gr/3d3.htm
- Επισκεπτόμαστε το τοπικό μουσείο

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη νόνα Χελώνα:

>> ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

1 ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΜΑΣ

Κόβουν τα παιδιά σε χοντρό χαρτόνι κύκλους. Στη συνέχεια σχεδιάζουν παραστάσεις νομισμάτων με χρήση μαρκαδόρων ή κάνουν κολάζ με πρόσωπα και εικόνες που θα βρείτε σε περιοδικά και εφημερίδες. Μπορούν να σχεδιάσουν μέσα στα νομίσματα διάφορα γεωμετρικά σχήματα και μοτίβα.

2 ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΧΑΛΩΝΑΣ

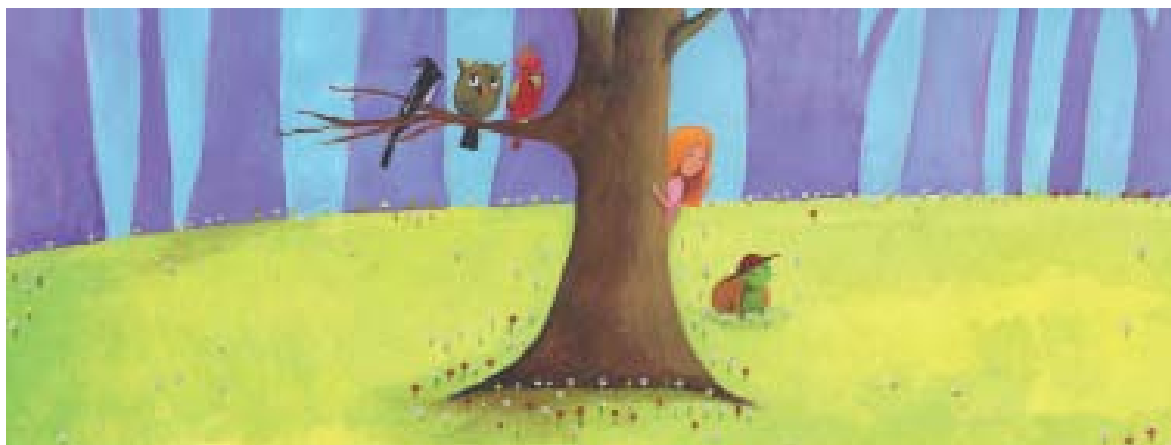
Ο κάθε μαθητής επιλέγει ένα ζώο από το βιβλίο. Αναλαμβάνει την κατασκευή του ζώου και της φωλιάς του σε μια μακέτα. Το θέμα είναι «Το δάσος της νόνας Χελώνας», με χρήση ανακυκλώσιμων υλικών και πηλού ή πλαστελίνης.

Πριν ξεκινήσει η κατασκευή συζητάμε με τα παιδιά τι τους έκανε εντύπωση στο δάσος και τι θα θέλαμε να έχει η μακέτα μας, π.χ. την τρύπα του τυφλοπόντικα κ.ά.

3 Παροτρύνουμε τους μαθητές να σχολιάσουν τα λόγια της καρακάξας στη σελίδα 79, αφού πρώτα διαβάσουμε το απόσπασμα μαζί τους.

Ιδέα: Κατασκευή αφίσας:

«Ό,τι αρχαίο είναι μες στη γη ανήκει σ' όλους κι όχι σε κείνον που το βρίσκει!»

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη νόνα Χελώνα:

>> ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

- 1 Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο. Ο δάσκαλος ξεκινάει μια ιστορία και οι μαθητές συνεχίζουν την ιστορία. Ο κάθε μαθητής προσπαθεί να συνδέσει την ιδέα του με την αφήγηση του προηγούμενου μαθητή.
- 2 Ο δάσκαλος διαβάζει το απόσπασμα από τη σελίδα 38: «Εμείς τα ζώα δεν μπορούμε να μιλήσουμε ανθρωπινά, μόλο που τη γλώσσα των ανθρώπων την καταλαβαίνουμε». Συζητάμε με τους μαθητές: Πότε κατάλαβαν τα ζώα τη γλώσσα των ανθρώπων; Ποιος την έμαθε στα ζώα; Για ποιο λόγο;
Ιδέα: Όταν απαντήσουν στα ερωτήματα μπορούν να φτιάξουν μια δική τους ιστορία.
- 3 Ο δάσκαλος μαζί με τους μαθητές αναζητά στη μυθολογία τον μύθο της Νύμφης Χελώνης. Ο δάσκαλος, όταν συγκεντρωθεί το υλικό, προκαλώντας τη φαντασία των μαθητών, τους περιγράφει πώς η Ορεάδα Νύμφη από την Αρκαδία δεν καταδέχεται να παραστεί στους γάμους του Δία και της Ήρας.
Ιδέα: Οι μαθητές γίνονται ζευγάρια παριστάνοντας την Ήρα και τον Δία. Τι συζητούν η Ήρα με τον Δία και τους υπόλοιπους θεούς για να τιμωρήσουν την Ορεάδα Νύμφη.

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη νόνα Χελώνα:

>> Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

1 Αντιστοιχίες

Βρίσκουμε σε παλιά περιοδικά και εφημερίδες σχέδια ή εικόνες ζώων και στη συνέχεια αντιστοιχίζουμε τις εικόνες που βρήκαμε με τα νομίσματα που απεικονίζονται στην εικονογράφηση του βιβλίου.

2 Ποια είναι η αξία των νομισμάτων μας;

Οι μαθητές μαζί με τον δάσκαλο δίνουν αξία στα νομίσματα που έχουν κατασκευάσει στην ενότητα κατασκευές-χειροτεχνία.

Π.χ. η κουκουβάγια έχει αξία 5. Το λιοντάρι έχει αξία 10. Στο τέλος δημιουργούν διαφορετικές νομισματικές ισοτιμίες.

Π.χ. δύο νομίσματα κουκουβάγιας έχουν ίδια αξία με ένα νόμισμα λιονταριού.

3 Με πόσους τρόπους στοιχίζουμε τα χελωνάκια;

Οι μαθητές ζωγραφίζουν σε **10** χάρτινες κάρτες **10** χελωνάκια. Ο δάσκαλος ζητάει να στοιχίσουν τα **10** χελωνάκια με διαφορετικούς τρόπους. Π.χ. δυο σειρές από **5** χελωνάκια, **πέντε** σειρές από **2** χελωνάκια.

(Αναφορά στους παράγοντες του πολλαπλασιασμού.)

